

SAMORZĄD MIEJSKI

Miesięcznik Związku Miast Polskich

Nr 11 (224) grudzień 2015

ISBN 1730-5187

25
lat
SAMORZĄDNOŚCI

**Samorządowy Lider Zarządzania 2015
- Razem dla rozwoju
Wyniki konkursu**

W NUMERZE

ZE ZWIĄZKU

IX W grudniu dobiegł końca projekt, który Związek Miast Polskich realizował wspólnie z Fundacją Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia” oraz Institute of Governance and Public Policies przy Uniwersytecie Autonomicznym w Barcelonie, „Laboratorium budżetu partycypacyjnego”.

X Publikacją raportu zakończył się ogólnopolski projekt badawczy wspólnie zrealizowany przez Związek Miast Polskich i Regionalne Obserwatorium Kultury Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu „Kompetencje lokalnych liderów edukacji kulturalnej”. Podczas projektu badano metody, media i warunki kulturalnego oddziaływania na mieszkańców polskich miast.

PROJEKT NORWESKI 2

IV Wyloniono 12 laureatów i wyróżnionych spośród 27 praktyk zgłoszonych przez partnerstwa samorządowe i sektorowe do drugiej edycji konkursu „Samorządowy Lider Zarządzania – Razem dla rozwoju”. 16 grudnia 2015 roku w Warszawie na konferencji kończącej konkurs przedstawiono najlepsze rozwiązania zastosowane przez partnerstwa, które pokazują, jak można lepiej i skuteczniej realizować cele rozwojowe oraz poprawiać jakość współpracy.

KRONIKA KRAJOWA

VI 1 września 2015 roku w Jarocinie przekształcono z publicznych w niepubliczne trzy przedszkola oraz jeden zespół szkół. Nie obyło się bez protestów, zgłoszeń do prokuratury, zwołano nawet referendum w sprawie odwołania burmistrza i rady miejskiej, które jednak okazało się nieważne.

KRONIKA ZAGRANICZNA

XII Podczas konferencji „Włączanie do powiatów – zagrożona samorządność miast i ich możliwości działania” zorganizowanej przez Niemiecki Związek Miast (Deutscher Städtetag) 30 listopada 2015 r. we Frankfurcie nad Odrą w podjętej rezolucji zaapelowano o ostrożność we wprowadzaniu reform administracyjnych.

Na okładce: Ratusz w Gliwicach. W mieście tym obradował w grudniu Zarząd ZMP.

Fot. Archiwum UM w Gliwicach

Zarząd ZMP w Gliwicach

Nowe obciążenia dla JST

Podczas posiedzenia 11 grudnia 2015 r. w Gliwicach członkowie Zarządu Związku Miast Polskich zajęli stanowiska m.in. w sprawie poselskiego projektu ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy oraz projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (wyższa kwota wolna od podatku).

Zarząd Związku negatywnie zaopiniował proponowane w projekcie **ustawy o ochronie praw lokatorów** (druk sejmowy nr 74) bezterminowe **wydłużenie obowiązku dostarczania przez gminę lokali zastępczych** i pokrywania kosztów przeprowadzki najemcom budynków stanowiących własność osób fizycznych w związku z koniecznością remontu lub rozbiórki takich nieruchomości.

Zdaniem przedstawicieli miast, wydłużenie tego - obowiązującego od kilkunastu lat - przepisu godzi w samych mieszkańców. Doprowadza bowiem często do umyślnego zaniebdywania stanu nieruchomości. Wła-

Rzetelne oszacowanie skutków dla gmin

Z kolei w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o **podatku dochodowym od osób fizycznych** (druk sejmowy nr 51) Zarząd ZMP popiera ideę przyświecającą Prezydentowi RP przygotowania tego projektu ustawy. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 28 października 2015 r. wskazywał, że obecnie ustalona dla podatnika **kwota wolna od podatku** jest ponad dwukrotnie niższa od minimum egzystencji, co jest niezgodne z ustawą zasadniczą. Dlatego jej podniesienie jest obecnie niezbędne i musi nastąpić już w roku 2016. Samorządowcy

Na posiedzeniu w Gliwicach przyjęto także wstępny porządek obrad XXXVII Zgromadzenia Ogólnego ZMP, które odbędzie się 3-4 marca 2016 roku w Dąbrowie Górniczej, omówiono projekt zmian w Statucie ZMP oraz założenia projektu budżetu na rok 2016.

Fot. J. Proniewicz

ściciele celowo nie wywiązują się z obowiązku dbania o należyty stan techniczny nieruchomości, mając w perspektywie możliwość obarczenia gminy skutkami swoich zaniechań. Podkreślono, że przedłużenie obowiązywania regulacji spowoduje wymierne skutki finansowe dla JST bez ich oszacowania oraz wskazania źródeł finansowania tego zadania (**stanowisko**).

z miast zwrócili jednak uwagę na fakt niezgodności projektu z art. 50 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, który stanowi, że „projekt ustawy skutkującej zmianą poziomu dochodów lub wydatków jednostek samorządu terytorialnego wymaga określenia wysokości skutków tych zmian, wskazania źródeł ich sfinansowania oraz zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.” Projekt ten nie

zawiera oceny skutków regulacji, zgodnych z obowiązującymi standardami, w tym zwłaszcza nie wskazuje źródeł finansowania proponowanych zmian dla jednostek samorządu terytorialnego. Chociaż w uzasadnieniu projektu nie ma odniesień do finansów JST, można jednak z przytoczonych danych wyliczyć, że zmniejszenie dochodów JST w wyniku przyjęcia tej regulacji wyniesie 6,86 mld zł (wg danych dla roku 2013).

Związek doceniając fakt, że Sejm RP powrócił po trzech latach do obywatelskiego projektu ustawy, której celem było właśnie zniwelowanie negatywnych dla JST skutków poprzednich zmian w systemie PIT (druk 24), oczekuje, że tym razem, przed uchwaleniem kolejnej, podobnie skutkującej zmiany, nastąpi rzetelne oszacowanie jej skutków dla gmin, powiatów i województw i stosowne zmiany w zasile budżetów JST, np. wzrost udziału samorządów we wpływach z PIT. Dopuszcza jednak inne formy rekompensaty, jak np. zmniejszenie części obciążeń finansów JST czy zakresu ich zadań ([stanowisko](#)).

Reforma oświaty do szerokich konsultacji

W trakcie spotkania Zarządu ZMP w Gliwicach burzliwa dyskusja odbyła się na temat planowanych przez rząd zmian w systemie edukacji (zniesienie obowiązku szkolnego od lat 6 i likwidacja gimnazjów). Obradująca 3-4 grudnia br. we Włocławku Komisja Edukacji ZMP negatywnie odniosła się do planowanych zmian w oświacie, zarówno odnośnie przywrócenia realizacji obowiązku szkolnego od 7 lat, jak i likwidacji gimnazjów oraz zapisów art. 42 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela. W podjętym [stanowisku](#) zaapelowano o przeprowadzenie szerokich konsultacji wśród przedstawicieli różnych środowisk, z uwzględnieniem opinii samorządów.

Zarząd poparł stanowisko Komisji, które rozszerzył o argumenty i konkretne przykłady przytaczane przez przedstawicieli miast. Wyrażono poparcie dla projektu PiS, złożonego w czerwcu 2015 r. (druk sejmowy nr 3606), gdyż realizuje on wcześniejsze postulaty ZMP (dobrowolność obowiązku szkolnego od lat 6, na wniosek rodziców). W kwestii gimnazjów zaproponowano takie samo stanowisko, jakie ZMP zajął w momencie wprowadzania gimnazjów do systemu oświaty - reforma taka wy-

maga czasu, pieniędzy i dyskusji merytorycznej.

Samorządowcy z miast podkreślają, że proponowane obecnie zniesienie obowiązku szkolnego dla 6-latków i pozostawienie ich w placówkach przedszkolnych spowoduje, że w najbliższym roku szkolnym zostanie ograniczony bądź zupełnie uniemożliwiony dostęp dzieci 3-letnich do edukacji przedszkolnej. Może to rodzić falę protestów rodziców.

Powrót dzieci 6-letnich do przedszkoli i w związku z tym brak miejsc dla dzieci 3-letnich będzie zmuszał gminy do ogłaszania konkursów kierowanych do placówek niepublicznych, aby w ten sposób zapewnić miejsca wszystkim chętnym dzieciom. Przyjęcie takiego rozwiązania, w świetle obowiązujących przepisów, będzie generowało w samorządach kolejne wydatki na realizację zadania własnego, jakim jest zapewnienie wychowania przedszkolnego mieszkańcom gminy.

Istnieje też zagrożenie dla dalszego zatrudnienia rzeszy nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej, poprzez drastyczne zmniejszenie naboru do klas I. Jest bardzo prawdopodobne, że powstanie bardzo mała liczba klas I, a klasy te będą liczyć po kilku uczniów. Kolejna kwestia związana ze skutkami finansowymi, dotyczy przekazywanej z budżetu państwa dotacji przedszkolnej, także na dzieci 6-letnie, która nie rekompensuje utraty subwencji oświatowej z tytułu realizacji obowiązku szkolnego przez te dzieci.

Zagrożenia i niebezpieczeństwa dla samorządów

Szczególnie trudna sytuacja czeka miasta niebędące miastami na prawach powiatu, mówił o tym obecny na posiedzeniu Piotr Głowski, prezydent Piły, w której przeanalizowano i policzono już skutki proponowanych zmian dotyczących zniesienia obowiązku szkolnego dla sześciolatków i likwidacji gimnazjów – trzeba będzie zwolnić 200 nauczycieli i personelu pomocniczego, zamknąć 2 szkoły, a nauka w niektórych placówkach będzie odbywała się na 3 zmiany. - *Lepiej naprawiać, a nie burzyć* – postulował P. Głowski.

Członkowie Zarządu zwracali uwagę na takie niebezpieczeństwa jak: zwrot kosztów dowożenia dzieci (obowiązek ustalania sieci przedszkoli spowoduje, że rodzice wybierając przedszkole poza obwodem 3 km, będą mogli ubiegać

się o zwrot kosztów dowożenia dziecka do przedszkola), ograniczenie zdolności poznawczych i rozwojowych dzieci, protesty społeczne, pozbawienie możliwości kreowania polityki oświatowej na terenie gminy, nieracjonalne gospodarowanie środkami publicznymi, zwrot środków z projektów współfinansowanych z UE (gimnazja). Dużym zagrożeniem jest też powrót do uzgodnień z kuratorem sieci szkolnej. - *Oderwanie decyzji od odpowiedzialności to katastrofa* – komentował **Zygmunt Frankiewicz**, prezydent Gliwic, prezes ZMP. Przypomniano dawne postulaty Związku dotyczące uelstycznienia obwodów szkolnych.

Takie duże zmiany w edukacji wymagają rozważenia wszelkich konsekwencji ich wdrożenia i wykazania zrozumienia. Skutki mogą spowodować bowiem wielkie zamieszanie i degradację rozpoczętego procesu reformy oświaty, a także okazać się dramatyczne dla wielu samorządowych społeczności. - *Błędy mogą być trudne do odkręcenia; to poważna sprawa i nie można tego procedować w niezrozumiałym pośpiechu* – mówił prezes ZMP.

Przeciwko łamaniu zasady równości podatników

Zarząd przyjął ponadto stanowisko w sprawie zmiany ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. **Ordynacja podatkowa**, która kończy możliwość płacenia kartami płatniczymi. Ustawą z dnia 10 września 2015 r. o zmianie ustawy – Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw wprowadzono do art. 60 § 2a o treści: „W przypadku zapłaty podatku za pomocą innego instrumentu płatniczego podatnik ponosi koszty opłat i prowizji związanych z taką zapłatą”. Nowelizacja zniechęci podatników do dokonywania płatności za pomocą innych instrumentów płatniczych niż polecenia przelewu. Zwiększą się koszty poboru podatków oraz opłat. Wątpliwości budzi również konstytucyjność wprowadzonej regulacji. Regulacja zawarta w art. 60 § 2a Ordynacji podatkowej w sposób oczywisty łamie zasadę równości podatników, dlatego ZMP proponuje uchylenie tego artykułu.

Więcej informacji w [Komunikacie z posiedzenia Zarządu ZMP](#)

Joanna Proniewicz

Konkurs „Samorządowy Lider Zarządzania 2015 - Razem dla rozwoju”

Najlepsze rozwiązania w partnerstwach

Wyłoniono 12 laureatów i wyróżnionych spośród 27 praktyk zgłoszonych przez partnerstwa samorządowe i sektorowe do drugiej edycji konkursu „Samorządowy Lider Zarządzania – Razem dla rozwoju”. 16 grudnia 2015 r. w Warszawie na konferencji kończącej konkurs przedstawiono najlepsze rozwiązania zastosowane przez partnerstwa. Pokazują one, jak można lepiej i skuteczniej realizować cele rozwojowe oraz poprawiać jakość współpracy.

Wspólnoty samorządowe stoją przed wyzwaniem rozwoju w obliczu negatywnych tendencji demograficznych, społecznych czy gospodarczych, rosnących ograniczeń finansowych i dostępności funduszy UE w latach 2014-2020. Zmierzenie się z nimi będzie związane z koniecznością współpracy pomiędzy JST i z innymi podmiotami publicznymi, społecznymi i gospodarczymi, które działają na danym terenie. Jest to podyktowane względami ekonomicznymi i społecznymi, takimi jak niższe koszty i ponadgminny charakter zadań. Rozwój takiej współpracy wiąże się z wielkim wysiłkiem koncepcyjnym i organizacyjnym. Trzeba bowiem pamiętać, że w Polsce tradycja taka nie jest zbyt bogata.

Celem konkursu „Samorządowy Lider Zarządzania 2015 - Razem dla rozwoju” było właśnie znalezienie najciekawszych przykładów praktycznie stosowanych metod i narzędzi współpracy między-samorządowej i między-sektorowej. Konkurs jest częścią projektu predefiniowanego, realizowanego przez Związek Miast Polskich i partnerów (Związek Powiatów Polskich, Związek Gmin Wiejskich RP oraz Norweski Związek Władz Lokalnych i Regionalnych), ze środków Mechanizmu Finansowego EOG, „Budowanie kompetencji do współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej jako narzędzi rozwoju lokalnego i regionalnego.”

– To już druga edycja konkursu, inna od poprzedniej, w której ocenialiśmy part-

nerstwa najlepiej zbliżone do modelu współpracy partnerskiej w wymiarze terytorialnym. Obecnie zdecydowaliśmy się na inne podejście, dotyczące nieraz wąskich aspektów funkcjonowania partnerstw i ocenialiśmy konkretne rozwiązania zastosowane przez partnerstwa – mówił Andrzej Porawski, dyrektor Biura ZMP. Zgłoszenia do

Partnerstwo „Paprykowy Szlak” uznano za ważny przykład w sensie promocji wspólnego podejścia do rozwoju lokalnych produktów jako osi rozwoju lokalnego na obszarach peryferyjnych.

Fot. J. Proniewicz

Aglomerację Wałbrzyską nagrodzono m.in. za zbudowanie zaawansowanych form organizacyjnych współpracy, w postaci m.in. Rady Samorządowej Aglomeracji Wałbrzyskiej i Instytucji Pośredniczącej Aglomeracji Wałbrzyskiej.

Fot. J. Proniewicz

konkursu rozpatrywała Komisja Konkursowa, która obradowała 1 grudnia br. w Warszawie, biorąc pod uwagę cztery podstawowe kryteria oceny: innowacyjność zgłoszonego rozwiązania, skuteczność w realizacji celu, zgodność z modelem współpracy oraz replikowalność – łatwość adaptacji przez inne partnerstwa.

W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele samorządów, Ministerstwa Rozwoju, przewodniczący Sejmowej Komisji Samorządu Terytorialnego oraz Elita Cakule, dyrektor ds. programów międzynarodowych z Norweskiego Związku Władz Lokalnych i Regionalnych (KS), która doceniła ciekawe przykłady, ich różnorodność i różne podejście do zagadnień. Jej zdaniem, elementami wspólnymi wszystkich wyróżnionych praktyk są: praca zespołowa, komunikacja, zaangażowanie, upór, entuzjazm oraz kreatywność. Jedną z nagród dla laureatów jest właśnie wyjazd studyjny do Norwegii, który odbędzie się wiosną przyszłego roku.

Joanna Proniewicz

Laureaci i wyróżnieni w konkursie „Samorządowy Lider Zarządzania – Razem dla rozwoju”

Laureaci: (dyplom, statuetka SLZ, bilety dla 2 osób na wyjazd studyjny do Norwegii)

Aglomeracja Wałbrzyska (Wałbrzych): Tworzenie programów rozwoju obszaru funkcjonalnego Aglomeracji Wałbrzyskiej w duchu partnerstwa, dialogu i debaty między partnerami i interesariuszami;

za konsekwentne, partnerskie i owocne tworzenie ponadlokalnych programów rozwoju w wyjątkowo trudnych warunkach Aglomeracji Wałbrzyskiej, stworzenie rzeczywistej przestrzeni debaty i partnerskich relacji oraz zbudowanie zaawansowanych form organizacyjnych współpracy, w postaci m.in. Rady Samorządowej Aglomeracji Wałbrzyskiej i Instytucji Pośredniczącej Aglomeracji Wałbrzyskiej jako subregionalnego ZIT-u.

Partnerstwo Królewiecki Obszar Funkcjonalny (powiat przasnyski): Królewiecki Obszar Funkcjonalny – Porozumienie Przasnyskie jako model lokalnego partnerstwa samorządów;

za kreatywne realizowanie przez powiat przasnyski funkcji inicjatora oraz koordynatora współpracy gmin na swoim obszarze, z poszanowaniem zasad partnerstwa i pomocniczości wobec autonomii i wysiłku rozwojowego gmin, mądre i efektywne gospodarowanie i zarządzanie Obszarem Funkcjonalnym, jakim rzeczywiście stał się obszar powiatu oraz za

wzorcowe wykorzystywanie w tym celu środków UE w ciągu ostatnich 10 lat.

Stowarzyszenie Metropolia Poznań: *Koncepcja kierunków rozwoju przestrzennego Metropolii Poznań – podejście zintegrowane;*

za wiodącą od lat rolę w budowaniu wzorców współpracy w obszarach metropolitalnych, poszerzanie i pogłębianie ich form, godzenie rozbieżnych interesów metropolii i małych partnerów, za wzorcową współpracę z instytucjami nauki owocującą licznymi analizami i diagnozami ułatwiającymi racjonalne planowanie, gospodarowanie i podejmowanie optymalnych decyzji w skali metropolii i ich obszarów funkcjonalnych (zintegrowane planowanie przestrzenne na obszarze metropolii i narzędzia rozwoju transportu metropolitalnego).

Stowarzyszenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego: *Metoda partycypacyjnego planowania rozwoju w SOM;*

za wzorcową współpracę JST Obszaru Metropolitalnego z instytucjami samorządu wojewódzkiego oraz organizacjami społecznymi i gospodarczymi w formule stowarzyszenia, stawiającą za cel integrację planowania, a docelowo dostarczania usług w kilku kluczowych dziedzinach: w zakresie planowania przestrzennego, gospodarczego, transportu publicznego, rozwoju sieci ścieżek rowerowych, bezpieczeństwa energetycznego i gospodarki niskoemisyjnej.

Laureaci: (dyplom, statuetka SLZ, bilet dla 1 osoby na wyjazd studyjny do Norwegii)

Partnerstwo Paprykowy Szlak (Stowarzyszenie „Razem dla Radomki” LGD Radom): *Papryka Przytycka – Markowy Produkt Mazowsza;*

za modelowy i owocny projekt wykreowania lokalnego markowego produktu - „Papryki Przytyckiej”, poprzez zorganizowanie i współpracę producentów, samorządów, podmiotów gospodarczych oraz instytucji doradztwa rolniczego, przy umiejętnym wykorzystaniu wsparcia instytucjonalnego, finansowego i infrastrukturalnego, z zastosowaniem nowoczesnych technologii i kanałów komunikacji i promocji.

Partnerstwo Włodawski Obszar Funkcjonalny (Włodawa): *Zarządzanie partnerstwem z wykorzystaniem zasad dotyczących współpracy w zespołach wirtualnych/ rozproszonych;*

za nowatorską metodę zarządzania partnerstwem i wzajemną komunikację w „zespółach wirtualnych (rozproszonych)” oraz umiejętne wykorzystanie środków PO PT 2007-2013 do zbudowania Zespołu Zarządzającego Partnerstwem, a także na-rzędzi i procedur współpracy partnerskiej w Obszarze Funkcjonalnym.

Wyróżnieni: dyplom, bilet dla 1 osoby na wyjazd studyjny do Norwegii)

Partnerstwo Gmin Nadodrzańskich (Czerwieńsk): *Sołtysi - jako kluczowy element łańcucha komunikacji z mieszkańcami w procedurze opracowywania dokumentów strategicznych i planistycznych Partnerstwa Gmin Nadodrzańskich;*

za kreatywne i efektywne wykorzystanie roli sołtysów jako narzędzia komunikacji i aktywizacji mieszkańców gmin partnerstwa (Czerwieńsk, Sulechów i Dąbie) oraz za skuteczne wzmocnienie roli jednostek pomocniczych samorządów (sołectw i sołtysów) na obszarach wiejskich.

Partnerstwo mające na celu realizację projektu „Wzmocnienie spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej w Obszarze Funkcjonalnym Szlaku Jana III Sobieskiego w województwie lubelskim” (Piaski): *Partycypacja w praktyce na rzecz priorytetów rozwojowych gmin w obszarach spójności: społecznej, gospodarczej i terytorialnej, w tym wyboru inwestycji kluczowych oraz wypracowanie modelu dobrych praktyk;*

za dostrzeżenie i umiejętne wykorzystywanie różnorodnych potencjałów obszaru funkcjonalnego 11 miast i gmin centralnej i wschodniej części województwa lubelskiego, przy zaangażowaniu innych sektorów – gospodarczego i społecznego; przy zastosowaniu nowoczesnych technik konsultacji i partycypacji obywatelskiej.

Partnerstwo Nyskie 2020 (Nysa): *Partnerstwo Nyskie 2020 – dialog między partnerami;*

za twórcze i nowatorskie rozwiązania organizacyjne w dziedzinie komunikacji, oparte na relacjach międzyludzkich, za wzajemne zaufanie do kadry partnerów i jej kwalifikacji oraz za odwagę posiadania wizji tak szerokiej strategicznej i sektorowej współpracy międzygminnej i międzypowiatowej.

Partnerstwo Podwarszawskie Trójmiasto Ogródów (Brwinów): *Szerokie partnerstwo trójsektorowe jako narzędzie rozwiązywania problemów Obszaru Funk-*

cjonalnego Podwarszawskiego Trójmiasta Ogródów oraz Dobre praktyki wypracowania wspólnych kierunków rozwoju dla obszaru funkcjonalnego;

za zbudowanie szerokiego i modelowego partnerstwa 53 podmiotów i modelowego partnerstwa z trzech sektorów - w tym aż 20 organizacji pozarządowych z obszaru 3 gmin, za głęboko uspołeczniony proces przygotowania strategii, planów operacyjnych i dokumentów technicznych odpowiadających potrzebom różnych środowisk i społeczności lokalnych.

Porozumienie w sprawie wspólnej budowy Systemu informacji Przestrzennej Powiatu Wrocławskiego wroSIP (Powiat ziemski wrocławski, Powiatowy Zakład Katastralny): *System Informacji Przestrzennej Powiatu Wrocławskiego wroSIP jako narzędzie efektywnej współpracy partnerskiej;*

za zbudowanie z wizją oraz 10-letnie rozwijanie i doskonalenie nowoczesnego systemu informacji przestrzennej powiatu wrocławskiego (SIP) jako formy współpracy powiatu i gmin – co służy gminom, przedsiębiorcom i mieszkańcom.

Związek Gmin Regionu Płockiego: *Utworzenie Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Płockiej.*

za stworzenie efektywnego systemu integracji różnych usług publicznych Związku i zwiększenie potencjału organizacyjnego Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Płockiej, co umożliwiły sprawnie działające organy (Zespół Projektowy, Zespół Konsultacyjny Zarządu Związku).

Wyróżnienie specjalne (dyplom):

- dla **powiatu Bielsk Podlaski** za prowadzenie skutecznej polityki oświatowej nakierowanej na potrzeby rynku pracy, realizowanej we współpracy powiatowych szkół zawodowych i Powiatowego Urzędu Pracy z przedsiębiorcami.

- dla **organizacji pozarządowej Federacja Organizacji Socjalnych woj. warmińsko-mazurskiego (FOSA)** za niesformalizowane, ale działające partnerstwo na rzecz podniesienia jakości życia osób starszych, i narzędzia takie jak: „przyjazny sąsiad”, „ciepły telefon”, „rzecznik praw osób starszych”.

Więcej na temat konkretnych rozwiązań będziemy pisać w kolejnych numerach „Samorządu Miejskiego”, a krótkie opisy finałowych projektów są dostępne na [tutaj](#).

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

Projekt
Budowanie kompetencji do współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej jako narzędzi rozwoju lokalnego i regionalnego
Finansowany z funduszy EOG
pochodzących z Norwegii, Islandii i Liechtensteinu oraz środków krajowych

Jak to się robi w Jarocinie

Oświatowe przekształcenia

1 września 2015 roku w Jarocinie przekształcono z publicznych w niepubliczne trzy przedszkola oraz jeden zespół szkół. Nie obyło się bez protestów, zgłoszeń do prokuratury, zwołano nawet referendum w sprawie odwołania burmistrza i rady miejskiej, które jednak okazało się nieważne.

Powodem przekształceń w Jarocinie w 2015 roku był wzrost na przestrzeni lat 2010–2014 kosztów funkcjonowania przedszkoli gminnych, spowodowany głównie zwiększeniem zatrudnienia. W ciągu czterech lat liczba dzieci w przedszkolach zwiększyła się o 68, natomiast liczba etatów nauczycieli oraz pracowników obsługi i administracji – o ponad 35 etatów. Konsekwencją wzrostu kosztów w przedszkolach gminnych były większe wydatki na przedszkola prowadzone przez osoby fizyczne i stowarzyszenia, które otrzymują na jedno dziecko dotację w wysokości 80% średniego kosztu utrzymania przedszkolaka w placówce prowadzonej przez gminę. Dla porównania w 2010 roku wydatki na utrzymanie przedszkoli wynosiły 5,2 mln zł, a w roku 2014 – ponad 8,1 mln zł. Z kolei przyczyną likwidacji Zespołu Szkół w Wilkowie była spadająca liczba uczniów.

Jarocińscy radni podjęli pod koniec kwietnia 2015 r. uchwały dotyczące likwidacji z dniem 31 sierpnia br. trzech publicznych przedszkoli – Stokrotka, Jarzębinka i Marcinek oraz Zespołu Szkół w Wilkowie. Ta decyzja była niezbędnym krokiem w procesie przekształcania placówek oświatowych, bowiem od 1 września w tych samych obiektach miały zacząć funkcjonować przedszkola i szkoły niepubliczne, bez zmiany w wysokości opłat za pobyt dziecka i wyżywienie, liczby dzieci w oddziałach czy zasad rekrutacji przedszkolaków. Zmieniała się jedynie forma prawna i organ prowadzący, a także forma zatrudniania nauczycieli (zamiast Karty Nauczyciela będzie obowiązywał Kodeks Pracy). Likwidacja natomiast była jedynie wymogiem ustawy niezbędnym do przekształcenia placówki gminnej w prowadzoną przez stowarzyszenie lub osobę fizyczną. Procesowi przekształceń na poszczególnych etapach towarzyszyły konsultacje przeprowadzone ze związkami zawodowymi, rodzicami i nauczycielami.

Wcześniej, po podjęciu w lutym br. zamiaru likwidacji placówek przez Radę Miasta, gmina ogłosiła konkurs ofert na użyczenie nieruchomości w celu prowadzenia niepublicznych przedszkoli (regulaminy konsultowano m.in. z rodzicami), który wyłonił konkretne podmioty, dzięki czemu radni podejmując decyzje, znali już koncepcje

roku na rok przybywa coraz więcej wychowanków, dzięki przyjaznej atmosferze i ofercie. Szkoła zapewnia aktywny wypoczynek w czasie wakacji zimowych i letnich, organizuje warsztaty teatralne, muzyczne, prowadzi naukę pływania.

W trakcie przeprowadzania przekształceń władze lokalne w Jarocinie chciały, aby nie było monopolu na prowadzenie placówek oświatowych, dlatego dwa przedszkola na terenie miasta przejęła wyłoniona w drodze konkursu ta sama organizacja, stowarzyszenie „Razem z Jarzębinką” założone przez

Niepubliczny Zespół Szkół w Wilkowie, prowadzony przez Fundację Zaradni Odważni Oryginalni.

Fot. Arch. UM w Jarocinie

funkcjonowania placówek oraz zakres proponowanej przez nie oferty. Zapoznali się też uprzednio z podobnymi zmianami, które wprowadzono w Środzie Wielkopolskiej, gdzie prowadzenie niepublicznych przedszkoli zostało powierzone gminnej spółce Środa XXI, która prowadzi także przedszkole integracyjne i żłobek, a cennik za dzienny pobyt dziecka w przedszkolu jest dostosowany do tego, jaki obowiązuje w przedszkolach publicznych. Jarocin ma również swoje własne doświadczenia. Na terenie gminy funkcjonuje już kilkanaście placówek niepublicznych. 10 lat temu przekształcono szkołę w Siedleminie, gdzie działa obecnie niepubliczny zespół szkół (szkoła podstawowa i przedszkole), do której z

pracowników jednego przedszkola i rodziców, trzecie przedszkole – Fundacja „Mali Wielcy Ludzie”, a zespół szkół w Wilkowie – Fundacja Zaradni Odważni Oryginalni.

Wiele podejmowanych działań w Jarocinie w dziedzinie oświaty ma za zadanie zwiększenie zaangażowania rodziców we współpracę ze szkołą. Jednym z nich jest np. opiniowanie po raz pierwszy w tym roku wniosków o nagrody burmistrza dla nauczycieli i dyrektorów szkół z okazji Dnia Edukacji Narodowej przez przedstawicieli rad rodziców. Dwa miesiące od przekształceń organy prowadzące szkoły w porozumieniu z magistratem, chcąc zbadać opinie rodziców dzieci i w razie potrzeb zmodyfikować ofertę czy

podnieść jakość usług, przeprowadzili ankietę, na którą odpowiedziało 55% respondentów. Pytano m.in. o atrakcyjność zajęć dodatkowych, estetykę pomieszczeń, jakość wykonywanych posiłków oraz zadowolenie z kadry. Blisko 90% rodziców oceniło jakość prowadzenia zajęć w przedszkolach dobrze i bardzo dobrze.

Przekształceniom w edukacji towarzyszą inwestycje w infrastrukturę oświatową. W 2015 roku oddano nowe sale sportowe - w Mieszkowie

i przy Zespole Szkół nr 3 w Jarocinie. Gruntowny remont przeszedł budynek Zespołu Szkół w Wilkowie i przedszkola Stokrotka w Jarocinie. Przy przedszkolu Marcinek oddano do użytku tak bardzo potrzebną w tym miejscu salę do rehabilitacji niepełnosprawnych przedszkolaków do kompleksowej terapii, która jest dostępna również dla dzieci nieuczęszczających do przedszkola.

1 września br. powstał też żłobek dla pięćdziesięciorga dzieci na ul. Hallera

(dzięki właśnie racjonalizacji wydatków na oświatę) i nowatorska szkoła podstawowa na ul. Przemysłowej. Na ukończeniu jest budowa gimnazjum w Łuszczynowie.

Samorządowcy z Jarocina chętnie dzielą się swoimi doświadczeniami z innymi. W sierpniu br. goszczono tu delegację z Sulechowa, która była zainteresowana tym, jak przekształcać szkołę, żeby lepiej funkcjonowała i zapewniała dobrą ofertę edukacyjną.

(JP)

Bogatsza oferta i bliżej rodziców

Z Robertem Kaźmierczakiem, zastępcą burmistrza Jarocina rozmawia Joanna Proniewicz

■ **Dlaczego miasto zdecydowało się na taki krok, mając swoje doświadczenia sprzed kilkunastu lat, kiedy również w atmosferze protestów rodziców i nauczycieli w Siedleminie przekształcana była publiczna szkoła w niepubliczny zespół szkół?**

- Protesty zawsze są wtedy, gdy wprowadzane są zmiany, zwłaszcza gdy są one wprowadzane w szybkim tempie. Ze względu na ustawowe terminy w 2015 roku, musieliśmy te zmiany bardzo szybko wprowadzać. Rzeczywiście nie starczyło czasu na przeprowadzenie szerszych konsultacji i akcji informacyjnej, co spowodowało, że w Jarocinie odbyło się 29 listopada 2015 roku referendum w sprawie odwołania burmistrza i całej rady. Jednak frekwencja okazała się niewystarczająca (19,7%) i referendum było nieważne. Głównym powodem zwołania referendum były właśnie przekształcenia w oświacie, ale myślę też, że mieszkańcy zobaczyli już, że efekty przekształceń są pozytywne, podobnie jak we wcześniej wprowadzanych zmianach. Po dwóch miesiącach funkcjonowania szkoły i niepublicznych przedszkoli przeprowadziliśmy anonimowe badanie opinii mieszkańców, a konkretnie rodziców dzieci uczęszczających do tych placówek, i w 90% były to oceny dobre i bardzo dobre.

Powody przekształceń były różne w odniesieniu do różnych placówek. W przedszkolach na terenie miasta zaczęły szybko rosnąć koszty na przestrzeni kilku lat, w związku z tym zdecydowaliśmy się na

przekształcenie. Wzięliśmy jednak również pod uwagę możliwość rozwinięcia usługi przedszkolnej świadczonej na rzecz dzieci (bogatsza oferta, godziny pracy placówek dostosowane do potrzeb rodziców, przedszkola są czynne w okresie ferii, wakacji). Przedszkole integracyjne Marcinek stało się rzeczywiście integracyjne, dzieci mogą korzystać ze wsparcia specjalistów, neurologa i zespołu rehabilitantów w godzinach przebywania dziecka w placówce (od 7.00 do 16.00).

Prawdziwa rewolucja miała natomiast miejsce w Zespole Szkół w Wilkowie, w skład którego wchodzi przedszkole, szkoła podstawowa i gimnazjum. To była szkoła, do której gmina dokładała ok. 700 tysięcy zł w skali roku, ale też notowano najgorsze wyniki nauczania. W tej chwili szkoła zmieniła swoje oblicze, dzięki przeprowadzonemu remontowi w okresie wakacyjnym, ale przede wszystkim zmieniła się w niej oferta edukacyjna - pojawiło się więcej zajęć rozwijających umiejętności uczniów, wyrównujących poziom nauczania. Do tego stopnia była to duża zmiana, że rodzice nie chcieli wierzyć podmiotowi, który wygrał konkurs, że to wszystko będzie za darmo. Nieodpłatność po stronie rodziców wiąże się głównie z tym, że jest to szkoła wiejska, która dysponuje subwencją oświatową o około trzydzieści kilka procent wyższą niż miejska i pieniądze te są w tej chwili znacznie lepiej wydawane. O efektach nauczania będziemy mogli mówić za 2-3 lata, bo w ciągu 2-3 miesięcy nie nadrobi się wieloletnich zapóźnień.

W Wilkowie udało się też bardziej zaangażować rodziców do współpracy ze szkołą. Wcześniej byli oni takim zbędnym dodatkiem do dzieci, które z kolei traktowano jak zbędny element szkoły.

■ **Czy w planach są dalsze zmiany, jeśli tak, to jakiego rodzaju?**

- Na tyle zrationalizowaliśmy sieć szkolną i wydatki w oświacie, że na rok 2016 nie planujemy żadnych likwidacji, ale będziemy chcieli łączyć placówki w zespoły szkół, złożone z przedszkola i szkoły podstawowej; mamy takie dwa przykłady. W Jarocinie zostały nam jedynie 3 przedszkola publiczne. Chcemy być przygotowani na planowane zmiany w przepisach w ustawie o systemie oświaty (likwidacja obowiązku szkolnego od lat 6 i gimnazjów). Wydaje nam się, że w przypadku zespołów szkół, uda nam się przejść przez tę reformę łagodniej. Nie będzie „wrywania” sobie 6-latków, ani też większych ruchów kadrowych.

Planujemy też przeprowadzenie konkursów na dyrektorów nowo powstających zespołów szkół. Po raz pierwszy zostaną one przeprowadzone w formule otwartej, w obecności rodziców i mieszkańców, którzy będą mogli poznać kandydatów i ich pięcioletnią koncepcję rozwoju placówki pod względem dydaktycznym, infrastrukturalnym i współpracy ze środowiskiem lokalnym.

PARTNERSTWO NYSKIE

Konsultacje na temat strategii transportu

W październiku br. przeprowadzone zostały konsultacje społeczne na temat Strategii Transportu Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwo Nyskie 2020 na lata 2016-2026 z perspektywą do 2030.

Celem opracowania Strategii jest poprawa sytuacji w obszarze transportu poprzez stworzenie efektywnego systemu transportu OF PN2020 umożliwiającego sprawne przemieszczanie się podróżujących przy zachowaniu wysokiej jakości usług.

Założenia i koncepcje przedstawione w dokumencie mają przyczynić się do poprawy spójności i dostępności komunikacyjnej OF PN2020 (ze szczególnym uwzględnieniem dojazdu do miejsc pracy i nauki, stref aktywności produkcyjnej, usługowej, logistycznej i turystycznej oraz komunikacji zbiorowej). Opracowanie, jako dokument sektorowy, ma stanowić podstawę decyzji inwestycyjnych w zakresie rozwoju i rozbudowy systemu transportu w obszarze funkcjonalnym.

Raport z konsultacji społecznych

NORDA

Wspólny zakup energii i gazu

7 grudnia 2015 r. gminy zrzeszone w Forum Wójtów, Burmistrzów, Prezydentów i Starostów „NORDA”, firma OPEC sp. z o.o. i piętnaście jednostek samorządowych województwa pomorskiego podpisały umowę o wspólnym zakupie gazu oraz świadczeniu usług jego dystrybucji. Grupowej umowy na zakup gazu na taką skalę w Polsce jeszcze nie było.

Wcześniej Partnerzy zrzeszeni w stowarzyszeniu NORDA wspólnie kupili energię podpisując 18 listopada br. umowę na dostawę energii elektrycznej dla gmin i ich jednostek administracyjnych na potrzeby budynków oraz oświetlenia i sygnalizacji. Uzyskane ceny były najniższe od momentu przeprowadzania grupowych zakupów przez Porozumienie NORDA. Oszczędności dla całej grupy zakupowej względem cenników wynoszą 13 931 844,66 zł, a względem cen uzyskanych w 2015 - 1 490 364,41 zł.

Po zakupach grupowych energii elektrycznej przyszedł czas na gaz. Roczne porozumienie zacznie obowiązywać z dniem

1 stycznia 2016 roku i zakłada dostawę 146 101 203 kWh gazu, do 206 punktów poboru. Wartość zamówienia to 12 546 480,94 zł (netto). Na wolnym rynku koszt zakupu takiej ilości tego paliwa to prawie 16,3 mln zł (netto).

- Dzięki porozumieniu w naszych budżetach zostanie dużo pieniędzy. Po raz kolejny pokazujemy także, że nasza samorządowa współpraca ma bardzo realny wymiar. Szacunkowo, w skali roku cała grupa zaoszczędzi ponad 3,7 mln złotych netto, czyli 23% w stosunku do cen rynkowych. Podpisanie takiej umowy jest skomplikowane organizacyjnie, ale dzięki doświadczeniom ze zbiorowymi zakupami energii, jesteśmy wiarygodnym partnerem - mówi Katarzyna Gruszecka-Spychała, wiceprezydent Gdyni ds. gospodarki.

KRAKÓW, TARNÓW, BOCHNIA I SKAWINA

Karta aglomeracyjna

19 listopada br. w małopolskim Urzędzie Marszałkowskim podpisano porozumienie w sprawie utworzenia Małopolskiej Karty Aglomeracyjnej. Samorządy Krakowa, Tarnowa, Bochni i Skawiny oraz władze wojewódzkie chcą współpracować przy integracji systemów transportu zbiorowego. Jednym z pierwszych projektów jest utworzenie Małopolskiej Karty Aglomeracyjnej.

Dokument ma charakter intencyjny i wpisuje się w szerszy projekt Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej. Ma ona być alternatywą dla samochodów osobowych przy dojazdach do dużych miast regionu.

System będzie integrował dostępne na terenie województwa usługi związane z publicznym transportem zbiorowym. Małopolska Karta Aglomeracyjna będzie zintegrowanym biletem, umożliwiającym korzystanie z różnych środków transportu w różnych miejscach Małopolski, parkingów, a w przyszłości także innych usług.

W pierwszym etapie nowa karta ma być dopasowana do już istniejących systemów: Krakowskiej Karty Miejskiej i Tarnowskiej Karty Miejskiej. Dzięki temu użytkownik regionalnej karty będzie mógł korzystać z automatów obu tych systemów. Prezydent Krakowa Jacek Majchrowski podkreśla, że miastu zależy na projekcie karty regionalnej, a szczególnie na uruchomieniu Szybkiej Kolei

Aglomeracyjnej. *- Liczymy, że po uruchomieniu SKA, dzięki integracji odrębnych obecnie systemu opłat za podróżowanie, część osób, które dziś do Krakowa dojeżdżają samochodem, przesiądzie się na transport zbiorowy.*

Projekt Małopolskiej Karty Aglomeracyjnej będzie uruchamiany systematycznie w miastach, które podpisały porozumienia. W przyszłości do systemu będą mogły przystąpić inne miasta regionu.

TUREK

Koncepcja zagospodarowania przestrzennego obszaru powiatu

W ramach projektu „Partnerstwo lokalne na rzecz rozwoju gospodarczego gmin powiatu Tureckiego” prowadzone są prace nad dokumentem pn. „Koncepcja zagospodarowania przestrzennego obszaru powiatu Tureckiego”.

Celem tego opracowania jest uzyskanie praktycznej wiedzy na temat kierunków i sposobów najbardziej efektywnego wykorzystania przestrzeni partnerstwa oraz wypracowanie wspólnej płaszczyzny jej zagospodarowania z uwzględnieniem jej obszarów.

Powstała już pierwsza część dokumentu, która zawiera uwarunkowania i diagnozę stanu istniejącego w zakresie prowadzonych polityk przestrzennych w gminach powiatu tureckiego. Na każdym etapie dokument ten poddawany jest konsultacjom społecznym.

Na początku grudnia br. w Tureckim Inkubatorze Przedsiębiorczości odbyły się trzy spotkania, podczas których przedstawione zostały wnioski końcowe z diagnozy i warianty kierunków rozwoju zagospodarowania przestrzennego dla całego powiatu. Spotkania były okazją do dyskusji nad kierunkami zagospodarowania przestrzennego obszaru powiatu. Na spotkania zaproszeni zostali przedsiębiorcy i organizacje społeczne, wójtowie, radni i pracownicy merytoryczni z gmin partnerskich, a także młodzież głównie ze szkół ponadgimnazjalnych oraz mieszkańcy zainteresowani pracami nad dokumentem.

Na podstawie serwisów internetowych miast.

(oprac. epe)

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

Projekt
**Budowanie kompetencji do współpracy międzysamorządowej
i międzysektorowej jako narzędzi rozwoju lokalnego i regionalnego**
Finansowany z funduszy EOG
pochodzących z Norwegii, Islandii i Liechtensteinu oraz środków krajowych

Zakończono projekt ZMP i „Stoczni”

Partycypacja obywatelska pod lupą

W grudniu dobiegł końca projekt, który Związek Miast Polskich realizował wspólnie z Fundacją Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia” oraz Institute of Governance and Public Policies przy Uniwersytecie Autonomicznym w Barcelonie, „Laboratorium budżetu partycypacyjnego”.

Celem projektu było m.in. wzmocnienie administracji samorządowej, organizacji pozarządowych i aktywnych obywateli zaangażowanych w realizację budżetów partycypacyjnych.

W ramach projektu przeprowadzono szereg seminariów o charakterze warsztatowym o budżecie partycypacyjnym skierowanych dla grup początkujących, średniozaawansowanych i zaawansowanych w procesie wprowadzania i realizacji BP w miastach.

Spotkania były m.in. okazją do omówienia funkcjonowania mechanizmów budżetów partycypacyjnych, wymiany doświadczeń i pomysłów z osobami, które zajmują się procesami BP w innych miastach, a także pomocą w ich udoskonaleniu. Poruszano tematy związane z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi technologicznych wspierających mechanizmy budżetu partycypacyjnego. Zajęto się także kwestią ewaluacji budżetów. Prezentację oraz warsztat na ten temat poprowadził Mauro Castro, ekspert w dziedzinie ewaluacji procesów partycypacyjnych z Institute of Governance and Public Policies przy Uniwersytecie Autonomicznym w Barcelonie.

Efektem projektu jest między innymi przygotowanie i prowadzenie portalu partycypacjaobywatelska.pl, na którym znajduje się szereg interesujących i praktycznych informacji. Zachęcamy do skorzystania z ofert

zamieszczanych na stronie.

Nowym narzędziem służącym partycypacji obywatelskiej i angażującym mieszkańców w rozwój lokalny jest serwis naprawmyto.pl. Oba te narzędzia przygotował zespół Pracowni Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”.

Na mapie znajdującej się na portalu partycypacjaobywatelska.pl znajdują się informacje dotyczące tego kto, jaki problem i z zastosowaniem jakiej techniki starał się rozwiązać. Mapa wciąż jest uzupełniana i poszerzana.

Źródło: partycypacjaobywatelska.pl

Kolejnym osiągnięciem rezultatem projektu jest rozpoznanie prawie 200 samorządów, które wprowadziły budżet partycypacyjny/

obywatelski w swoich miejscowościach. Warto wspomnieć, że w momencie przystąpienia do projektu Związek Miast Polskich miał rozpoznanych ok. 90 takich samorządów. Zestawienie takich jednostek samorządowych znajduje się na stronie Związku Miast Polskich w zakładce [Partycypacja](http://partycypacja.pl).

W efekcie projektu powstało także szereg publikacji, które polecane są dla osób, które znajdują się na początku procesu wprowadzania budżetu partycypacyjnego (Standardy procesów budżetu partycypacyjnego w Polsce), a także dla tych, którzy mają za sobą kilka edycji i przystępują do ich ewaluacji (*Jak ewaluować budżet partycypacyjny (obywatelski)? Poradnik dla praktyków*). Publikacje w wersji PDF znajdują się na stronie partycypacjaobywatelska.pl oraz są do dostania w biurze Związku Miast Polskich.

Polecamy również publikację poświęconą sposobom zastosowania technologii informacyjnych na potrzeby procesów budżetu partycypacyjnego. Tekst przygotowany przez badaczy - Veronice Glab oraz Marca Parés - związanych z Instytutem Administracji i Polityki Rządowej przy uniwersytecie Autonomicznym w Barcelonie - stanowi krótki przegląd narzędzi ICT stosowanych na świecie w celu zwiększenia zasięgu i efektywności procesów BP w zróżnicowanych lokalizacjach i wspólnotach. Zachęcamy do zapoznania się z tekstem, który jest dostępny pod tutaj. (JL)

TARGI w 2016 ROKU

Luty	
02 - 05 lutego, Poznań	BUDMA - Międzynarodowe Targi Budownictwa, Centrum Budownictwa Sportowego www.mtp.pl
10 - 14 lutego, Monachium	f.re.e 2016 Międzynarodowe Targi Turystyki i Wypoczynku www.targiwmunachium.pl ; www.free-muenchen.de
12 - 14 lutego, Poznań	TOUR - SALON Targi Regionów i Produktów Turystycznych www.mtp.pl ; www.tour-salon.pl
Marzec	
09 - 13 marca, Berlin	ITB Berlin Międzynarodowe Targi Turystyczne www.messe-berlin.de
15 - 18 marca, Cannes	MIPIM The International Property Market www.mipim.com
Czerwiec	
07 - 09 czerwca, Amsterdam	PROVADA Real Estate Meeting Point www.provada.nl
Październik	
04 - 06 października, Monachium	EXPO REAL 2016, 19. Międzynarodowe Targi Nieruchomości Inwestycyjnych www.targiwmunachium.pl ; www.exporeal.de
Październik, Barcelona	BARCELONA MEETING POINT International Real Estate Show & Symposium www.bmps.com
11 - 14 października, Poznań	POL-ECO-System Międzynarodowe Targi Technologii i Produktów dla Zrównoważonego Rozwoju Usług Komunalnych www.mtp.pl
11 - 13 października, Poznań	Kongres Samorządów GMINA www.mtp.pl

Ogólnopolski projekt badawczy

O liderach edukacji kulturalnej

Publikacją raportu zakończył się ogólnopolski projekt badawczy wspólnie zrealizowany przez Związek Miast Polskich i Regionalne Obserwatorium Kultury Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu „Kompetencje lokalnych liderów edukacji kulturalnej”. Podczas projektu badano metody, media i warunki kulturalnego oddziaływania na mieszkańców polskich miast.

Wskazanie najlepszych wzorów i modeli dla metod, mediów i warunków oddziaływania na mieszkańców polskich miast w zakresie szeroko pojętej edukacji kulturalnej - to jeden z podstawowych celów, jakie zakładał projekt. Chodziło także o przeanalizowanie warunków (szans i barier) dla realizacji aktywności z zakresu edukacji kulturalnej na terenie polskich miast w ramach różnych form organizacyjnych: instytucji kultury, organizacji pozarządowej, firmy, działalności niesformalizowanej. Przedmiotem uwagi badawczy byli także liderzy edukacji kulturalnej - zarówno ci działający w organizacjach zakorzenionych w danych wspólnotach lokalnych, jak również w podmiotach realizujących alternatywne względem konwencji pomysły na prowadzenie edukacji kulturalnej. Badania koncentrowały się na charakterystyce liderów oraz ich kompetencjach, także komunikacyjnych wykorzystywanych do komunikowania się z odbiorcami oferty edukacji kulturalnej - mieszkańcami polskich miast.

Wśród celów projektu znalazło się ponadto opracowanie katalogu dobrych praktyk - lokalnych działań z zakresu edukacji kulturalnej oraz zgromadzenie wiedzy i danych na temat jakości i warunków pracy organizacji i osób zajmujących się edukacją kulturalną. Dokonano ponadto zestawienia barier i zagrożeń związanych z aktywnością w zakresie edukacji kulturalnej w polskich miastach.

- Ogólna koncepcja projektu badawczego przewidywała dokonanie diagnozy i analizy profesjonalnej aktywności osób, postrzeganych przez lokalne środowiska opiniotwórcze jako liderów w zakresie skutecznej edukacji kulturalnej, działających w polskich miastach. W związku z tym cały szereg poszczególnych etapów badawczych sprawił, iż ostateczna uwaga zespołu badawczego skupiła się na osobach liderów w obszarze edukacji kulturalnej, do których dotarł zespół badawczy w 48 różnej wielkości miastach w całej Polsce - czytamy w raporcie.

W przekonaniu badaczy najlepsze praktyki w dziedzinie edukacji kulturalnej w polskich samorządach wynikają z kompetencji i siły oddziaływania liderów działających w różnego typu instytucjach i organizacjach zakorzenionych w danych wspólnotach lokalnych. Dlatego autorzy badań uznali, iż warto osobom liderów przyjrzeć się bliżej i skorzystać z ich ogromnego wachlarza wiedzy i doświadczenia w obszarze edukacji kulturalnej.

Jak zbierano dane

Projekt badawczy rozpoczął się w lutym 2013 roku od etapu desk research, a zatem od analizy materiałów zastanych, publikacji, statystyk i raportów badawczych związanych z obszarem edukacji kulturalnej. Następnie zrealizowano szereg działań badawczych wykorzystujących zarówno metody badań ilościowych (kwestionariusz ankiety), jak i badań jakościowych (zogniskowane wywiady grupowe, pogłębione wywiady indywidualne oraz obserwacje).

W każdym województwie wybrano po dwa miasta - duże i małe - w których przeprowadzono badanie ankietowe kierowane do wyselekcjonowanej grupy osób, które w różnym stopniu kreują działania w obszarze edukacji kulturalnej. I tak ankiety skierowano do organizatorów edukacji kulturalnej, bezpośrednich edukatorów i animatorów, osób nadzorujących i wytyczających polityki kulturalne oraz do dystrybuujących środki finansowe.

Respondenci reprezentowali następujące kategorie: instytucje kultury (prywatne oraz publiczne - samorządowe i państwowe), instytucje oświatowe (dyrektorzy i ich zastępcy w szkołach podstawowych, średnich, gimnazjach oraz przedszkolach), samorząd terytorialny (m.in. naczelnicy wydziałów kultury/oświaty; burmistrzowie/wiceprezydenci ds. kultury/oświaty; przewodniczący komisji kultury w radach miast) i wreszcie organizacje pozarządowe (fundacje i stowarzyszenia działające w obszarze kultury).

Miasta pod lupą

Wybór miast do badania nie był przypadkowy. Zespół badawczy, podczas etapu wstępnego, postanowił wybrać te ośrodki miejskie, z których pochodzą organizacje i instytucje, które zdobyły największą ilość dofinansowanych projektów w grantowych konkursach na działania związane z edukacją kulturalną. Ostatecznie więc badania ilościowe z użyciem kwestionariusza ankiety zrealizowano w 32 różnej wielkości miastach w całej Polsce. Były to: Bytom, Chocianów, Cieszyn, Dynów, Elbląg, Głucholazy, Jarocin, Kamień Pomorski, Kędzierzyn-Koźle, Koszalin, Legnica, Lubniewice, Mragowo, Nowy Dwór Gdański, Piotrków Trybunalski, Płock, Podkowa Leśna, Radzyń Podlaski, Rzepin, Sandomierz, Sejny, Sępólno Krajeńskie, Sieraków, Stalowa Wola, Starachowice, Suwałki, Świecie, Tarnów, Tczew, Trzebinia, Uniejów, Zamość.

W ten sposób zebrano opinie 514 respondentów.

Oprócz tego w każdym mieście wojewódzkim przeprowadzono badania jakościowe. Zorganizowano zogniskowane wywiady grupowe z osobami reprezentującymi różne grupy opinio- i kulturotwórcze danego miasta. Zaproszenia otrzymali m.in. dyrektorzy i pracownicy instytucji kultury, przedstawiciele organizacji kulturalnych działających w trzecim sektorze, samorządowcy i dziennikarze. W sumie zrealizowano 16 sesji fokusowych, które odbyły się w Białymstoku, Gdańsku, Katowicach, Kielcach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Olsztynie, Opolu, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie, Toruniu, Warszawie, Wrocławiu i Zielonej Górze.

Zespół badawczy przeprowadził w ramach tego projektu również dwa panele eksperckie w postaci sesji fokusowych z samorządowcami z całej Polski podczas V Samorządowego Forum Kultury, organizowanego przez Związek Miast Polskich w Gorzowie Wielkopolskim w dniach w 2013 r.

- Zwracamy uwagę na kompetencje komunikacyjne, menadżerskie i organizacyjne liderów - mówił podczas Forum Marcin Poprawski z Regionalnego Obserwatorium Kultury UAM. - Zależy nam zwłaszcza na jakości, różnorodności użytych mediów oraz skuteczności komunikowania się z odbiorcami oferty edukacji kulturalnej, mieszkańcami polskich miast.

W trakcie tego spotkania samorządowcy i przedstawiciele instytucji kultury zostali zapytani o to, jak rozumieją edukację kulturalną, jak wyglądają obecnie warunki pracy „edukatorów” kultury (jakie są bariery, szanse, jak powinno wyglądać wsparcie samorządu) oraz jakie cechy – ich zdaniem – powinien mieć lider edukacji kulturalnej.

Praca z liderami

Zasadniczym etapem projektu były obserwacje oraz indywidualne wywiady pogłębione z 48 liderami działającymi w obszarze edukacji kulturalnej wybranymi wcześniej przez środowisko w badanym mieście. Wśród wskazanych liderów znaleźli się zarówno dyrektorzy ośrodków kultury (m.in. muzeów, teatrów, domów kultury, bibliotek, centrów kultury, galerii), jak i animatorzy kultury, twórcy, regionaliści czy przedstawiciele różnego typu organizacji pozarządowych działających w obszarze edukacji kulturalnej.

Czym jest edukacja kulturalna

- Edukacja kulturalna jest terminem niezwykle znaczeniowo szerokim i nieostrym, pod którym kryją się różne definicje, pojęcia, cechy i działania, które zawierają się jej w obrębie. Zespół badawczy chciał zatem przyjrzeć się bardziej szczegółowo tym różnym spojrzeniom na edukację kulturalną - czytamy w raporcie. Badani poproszeni więc zostali o wskazanie najważniejszych, w ich ocenie, znaczeń edukacji kulturalnej.

Zdecydowanie najpopularniejszym znaczeniem edukacji kulturalnej jest łączenie jej z przygotowaniem do aktywnego i świadomego uczestnictwa w kulturze, które wpłynąć ma na rozbudzenie potrzeby uczestnictwa w niej (71,1%). Na drugim miejscu pod względem ilości wskazań (47%) znalazło się rozumienie edukacji kulturalnej jako kształcenia międzykulturowego, które uczy wrażliwości i pomaga zrozumieć inne kultury. Na trzecim miejscu (41,5%) badani wskazali znaczenie edukacji kulturalnej jako przygotowania do działania artystycznego (rozwoju twórczych zainteresowań sztuką i artystycznych talentów oraz nauki konkretnych umiejętności – śpiewu czy tańca). Edukacja kulturalna traktowana jako wprowadzenie w dziedzictwo kulturowe własnego regionu uzyskuje natomiast 37,1%. Kolejnym wskazaniem badanych osób (33,8%) była odpowiedź ukazująca edukację kulturalną jako przygotowanie do krytycznego odbioru współczesnej kultury – zwłaszcza w obliczu korzystania z masowych środków przekazu. Natomiast skupienie na aspektach wychowania, etyki i moralno-

ści i traktowanie edukacji kulturalnej jako kształcenia wartości moralnych uzyskało 28,9%. Pod względem popularności wskazań badanych na ostatnim miejscu (26,3%) znalazło się znaczenie edukacji kulturalnej jako kształcenia wartości obywatelskich – takich jak aktywizacji i współpracy obywatelskiej czy rozwoju kapitału społecznego.

Badani związani z samorządem w największym stopniu w porównaniu z innymi badanymi grupami widzą w edukacji kulturalnej proces, który wprowadza w tożsamość i dziedzictwo kulturalne regionu (39,8%) oraz prowadzi do aktywnego i świadomego uczestnictwa w kulturze (77,2%).

Autorzy badań zadali też pytanie, jakie cechy powinna zatem mieć edukacja kulturalna i na jakich elementach powinna się koncentrować i opierać. Najliczniej reprezentowany był pogląd, że powinna ona koncentrować się na tożsamości wielokulturowej i uczyć otwartości na inne kultury (51,4%), koncentrować się na kanonie i tradycyjnych zjawiskach kultury (62,4%), być częściowo płatna (50,5%), być obowiązkowa dla uczniów (74,2%) oraz opierać się na kulturze wysokiej i tradycyjnej (74,4%).

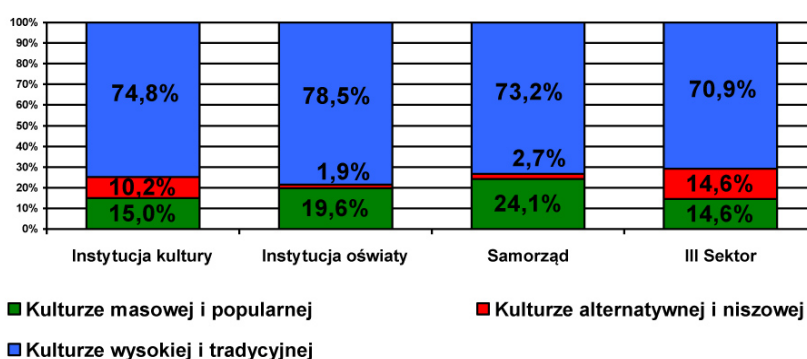
dzy dla lidera jest wiedza z zakresu edukacji i animacji kulturalnej oraz zarządzania kulturą. Tę ostatnią dziedzinę wskazywali najczęściej reprezentanci samorządu.

Spora część raportu poświęcona jest obserwacjom i opiniom zebranym od samych liderów edukacji kulturalnej. Autorzy badania starali się poznać motywacje i cechy tych osób, rodzaje ich działalności oraz metody na sukces. Rozmowy dotyczyły także promocji oraz współpracy z mediami.

O liderach rozmawiano także podczas paneli eksperckich zorganizowanych w czasie V Samorządowego Forum Kultury w Gorzowie Wlkp. Wśród cech, które przypisano tym osobom pojawiła się m.in. tzw. osobowość (zwana przez niektórych charyzmą), otwartość na ludzi, empatia, umiejętność indywidualnego podejścia do drugiego człowieka. Z drugiej jednak strony podkreślano konieczność posiadania przez lidera konkretnych umiejętności w jakiejś dziedzinie artystycznej, a także takich cech jak siła i konsekwencja.

„Animadżer” – tak określili współczesnego lidera kultury uczestnicy gorzowskiej sesji.

Edukacja kulturalna powinna opierać się na...

źródło: Raport „Kompetencje lokalnych liderów edukacji kulturalnej”

Liderzy zdefiniowani

Dużą część badania zajęło drążenie tematu postrzegania przez respondentów postaci lokalnego lidera edukacji kulturalnej oraz cech, jakimi powinien on się wyróżniać. Badani uznali, iż lidera powinna cechować otwartość na pomysły innych osób oraz to, iż konsultuje swoje decyzje z zespołem. Za ważną badani uznali umiejętność lidera do przekonania do swojego pomysłu, zjednoczenia i zaangażowania różnych środowisk. Ich zdaniem lider to osoba, która zaraża energią, motywuje inne osoby do działania i stymuluje ich aktywność, jest wizjonerem, gdyż wyznacza cele i kierunki działania. Dąży do własnego rozwoju i ciągle chce poszerzać swoje kompetencje.

Jednocześnie respondenci wskazali, że najbardziej potrzebnym obszarem wie-

Określenie to powstało z połączenia słów „animator” i „menadżer”. Miałby on być przeciwstawieniem XIX-wiecznego „siłacza”.

Zachęcając do sięgnięcia do tego opracowania warto jeszcze podkreślić, że w raporcie umieszczone zostały opisy 44 dobrych praktyk, a więc lokalnych działań z zakresu edukacji kulturalnej.

We wszystkich działaniach badawczych prowadzonych w ramach projektu udział wzięło 730 osób. Ponad pół tysiąca osób wypełniło kwestionariusz ankiety podczas etapu badań ilościowych. Do tej liczby należy również dodać 168 uczestników zogniskowanych wywiadów grupowych oraz 48 liderów z którymi przeprowadzono indywidualne wywiady pogłębione i obserwacje.

(epe)

Pełny tekst raportu dostępny jest [tutaj](#)

Konferencja Niemieckiego Związku Miast we Frankfurcie nad Odrą

Przeciwko włączaniu miast do powiatów

Podczas konferencji „Włączanie do powiatów – zagrożona samorządność miast i ich możliwości działania” zorganizowanej przez Niemiecki Związek Miast (Deutscher Städtetag) 30 listopada 2015 r. we Frankfurcie nad Odrą w podjętej rezolucji zaapelowano o ostrożność we wprowadzaniu reform administracyjnych.

Niektóre kraje związkowe, ze względu na zmniejszającą się liczbę ludności oraz trudności finansowe samorządów, przygotowują kolejne reformy terytorialne. Rozważa się nie tylko łączenie gmin czy powiększanie powiatów, ale też włączanie do powiatów miast na prawach powiatu. Protestują przeciwko temu samorządowcy zrzeszeni w Niemieckim Związku Miast, powołując się przede wszystkim na zasadę subsydiarności i brak dowodów na wzrost efektywności czy jakiegokolwiek oszczędności, które przynoszą już wprowadzone tego rodzaju zmiany w nowych krajach związkowych.

Deutscher Städtetag wzywa kraje związkowe do nieograniczania podmiotowych praw kształtujących miasta na prawach powiatu i uznania ich efektywności administracyjnej. Włączenie do powiatu oznacza bowiem utratę tych praw przez miasta, które nie są w stanie - ze względu

na ograniczenia finansowe i personalne - samodzielnie wykonywać zadań w takich dziedzinach jak pomoc społeczna, zdrowie, transport, kultura, edukacja. Zmiany powodują też oddalenie się administracji od obywateli, co może spowodować zmniejszenie zaangażowania obywateli w sprawy lokalne i być poważnym zagrożeniem także dla demokracji.

Związek podkreśla potrzebę docenienia istniejącej, efektywnej i dobrowolnej współpracy miast oraz otaczających gmin, a także pozycji miast na prawach powiatu jako centrów o wyjątkowym znaczeniu, zapewniających dostarczanie szerokich usług również dla otaczających gmin.

Przedstawiciele Niemieckiego Związku Miast nie są przeciwni zmianom jako takim, ale chcą, aby były one przeprowadzane po merytorycznej dyskusji, a nie tylko politycznej. Ich zdaniem, włączanie miast do powiatu to nie jedyne rozwiąza-

nie, które pomoże poprawiać wydajność czy generować oszczędności. Można osiągnąć ten cel wprowadzając na przykład elektroniczne zarządzanie usługami (e-government) czy wzmacniając lub inicjując oddolną współpracę międzygminną (tak dzieje się np. w Hannoverze).

Argumentację reprezentantów Związku zrzeszającego niemieckie miasta popierają naukowcy, którzy podkreślają znaczenie i ważną rolę miast na prawach powiatu dla rozwoju ekonomicznego całego kraju. Profesor **Martin Rosenfeld** z Leibniz-Institut pokazał podczas konferencji, powołując się na 8 praw ekonomii, że większość z nich przemawia przeciwko włączaniu miast na prawach powiatu do powiatów.

Samorządowcy z niemieckich miast, które zostały włączone do powiatów, zwracali ponadto uwagę na obniżenie standardów świadczonych usług komunalnych, utratę samodzielności i tożsamości, brak informacji statystycznych dotyczących przekazanych zadań, które umożliwiły im wcześniej ocenę działalności.

Zaapelowano o ostrożne wprowadzanie reform administracyjnych, gdyż konsekwencje ich wdrożenia mogą być trudne do przewidzenia.

(JP)

Wiceprezes ZMP współprzewodniczącym CEMR

7 grudnia 2015 roku, na posiedzeniu w paryskim ratuszu, Komitet Polityczny CEMR powołał wiceprezesa Związku Miast Polskich, prezydenta Krakowa, prof. Jacka Majchrowskiego na współprzewodniczącego („co-president”) Rady Gmin i Regionów Europy (CEMR).

Funkcję przewodniczącego przejął obecny współprzewodniczący, Hiszpan - Iñigo de la Serna, burmistrz Santander, po rezygnacji dotychczasowej przewodniczącej CEMR, Holenderki - Anne-Marie Joritsma, która zakończyła pracę w samorządzie i objęła mandat senatora Królestwa Holandii. Stan ten utrzyma się do końca trwającej od dwóch lat kadencji władz CEMR, to znaczy do grudnia 2016 r.

Członkami CEMR są krajowe organizacje samorządowe z Europy (60 związków z 41 krajów, bez Rosji i Białorusi). polskimi członkami są: Związek Miast Polskich i Związek Powiatów Polskich. CEMR jest europejską sekcją UCLG (dawniej IULA) – światowej organizacji samorządowej.

Foto: Archiwum ZMP

Wraz z Zarządem Związku Miast Polskich
wszystkim Prezydentom i Burmistrzom Miast,
Radnym oraz Pracownikom Samorządowym
życzę

Aby Wieczór Wigilijny i Święta Bożego Narodzenia
upłynęły w szczęściu, radości i pokoju,
a przy świątecznym stole nie zabrakło światła
i ciepłej rodzinnej atmosfery.

Aby zbliżający się 2016 rok
przyniósł nam wszystkim
pomyślność w pracy dla społeczności lokalnych,
wiele powodów do satysfakcji i realizację szczytnych celów.

Prezes Związku Miast Polskich
Zygmunt Frankiewicz

„Samorząd Miejski” - miesięcznik wydawany przez Związek Miast Polskich.

Adres wydawcy: ul. Robocza 42, 61-517 Poznań.

„Samorząd Miejski” redaguje zespół w składzie: Ewa Parchimowicz – redaktor naczelna,
Joanna Proniewicz, Hanna Hendrysiak. Oprawa graficzna, skład: Krzysztof Paczyński.

Adres redakcji: ul. Robocza 42, 61-517 Poznań, tel. 61 63 350 54, fax 61 63 350 60,

http://www.zmp.poznan.pl/strona-68-samorząd_miejski.html, e-mail: redakcja@zmp.poznan.pl